

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

Capvt IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

Episcoporum qui in finitima provincia commorantur, coram Legato Summi Pontificis: Cujus sancta synodi (Nicænæ) constitutionem Sardicenses canones non convellunt, qui cum Pontificis Romani Vicario vel arbitrio causam Episcopi in provinciali synodo iudicati, etiam Episcoporum arbitrio vel iudicio qui eam iudicaverunt, cum Episcopis qui in finitima & propinqua provincia sunt, precipiunt terminatis; quatenus sive in manenda sive in immutanda sententia, juxta canones Nicænos, commune sit placitum.

XV. Sanè vix credi potest tam promptos ac faciles fuisse Episcopos ut statim & absque ulla contradictione consenserint exiisse supra auctoritate quam possidebant ut iudicia sua simplici appellationi submitterent. Facilius eis persuaderi poterat ut approbarent tribui Episcopo Romano jus concedendi revisionem adversus eorum iudicia, id est, jus Imperatoribus quaesitum communicari cum Pontifice Romano, eaque ratione paulatim ac sensim sine sensu adimi Imperatoribus. Neque enim Concilium in universum id jus ademit Principibus; ut colligere possumus ex verbis canonis septimi, quæ sic habent: *Si appellaverit qui dejectus est, & confugerit ad Episcopum Ecclesie Romanæ.* Verbis quidem illis conditionalibus datur damnato facultas implorandi auxilium Episcopi Romani. Verùm id non impedit quin etiam possit adire Imperatorem, cujus auctoritatem in hac materia satis manifestè agnoscit synodica epistola Concilij Sardicensis paulò antè laudata.

XVI. Magnum tamen discrimen intercedit inter jus quod Imperatoribus competeat & illud quod Romano Pontifici tribuitur. Imperatores enim cum retractari negotia præcipiebant, majus Concilium congregabant; ad quod evocabant Episcopos ex diversis provinciis, prout eis libuerat. At canones Sardicenses modum adhibent auctoritati Episcopi Romani; cui nihil aliud licere volunt quàm ut novos iudices donet Episcopos ex vicina provincia, qui unà cum prioribus iudicibus intersint renovationi Concilij & iudicij. Nam Episcopi provinciales, qui iudicium tulerunt, interessè debent secundo iudicio; ut docet synodus ipsa in canone tertio, his verbis, *Concilium renovetur, renovetur iudicium;* itémque in septimo: *Renovetur examen.* Unde nil mirum si Dionysius Exiguus in lemmate hujus canonis retractandi vocabulum usurpat: *De provinciali synodo retractanda per Vicarios Episcopi urbis Romæ, si ipse decreverit.* Vox autem illa, ut jam adnotatum est, revisioni competit.

XVII. Post explicatam mentem canonum

Tom. II,

num Sardicensium; reliquum est ut ipsa eorum verba describamus.

CANON. III. *Osus Episcopus dixit: Quod si aliquis Episcopus iudicatus fuerit in aliqua causa, & putat se bonam causam habere, ut iterum Concilium renovetur, si vobis placet, sancti Petri Apostoli memoriam honoremus, ut scribatur ab his qui causam examinarunt Iulio Romano Episcopo. Et si iudicaverit renovandum esse iudicium, renovetur, & det iudices. Si autem probaverit talem causam esse ut non refrenentur ea quæ acta sunt, quæ decreverit, confirmata erunt. Si hoc omnibus placet. Synodus respondit: Placet.*

CAN. IV. *Gaudentius Episcopus dixit: Ad dendum, si placet, huic sententia, quam plenam sanctitate protulisti, ut cum aliquis depositus fuerit eorum Episcoporum iudicio qui in vicinis locis commorantur, & proclamaverit agendum sibi negotium in urbe Roma, alter Episcopus in ejus cathedra, post appellationem ejus qui videtur esse depositus, omnino non ordinetur nisi causa fuerit in iudicio Episcopi Romani determinata.*

CAN. VII. *Osus Episcopus dixit: Placuit autem ut si Episcopus accusatus fuerit, & iudicaverint congregati Episcopi regionis ipsius, & de gradu suo eum decernerint, si appellaverit qui dejectus est, & confugerit ad Episcopum Romanæ Ecclesie, si iustum putaverit ut renovetur examen, scribere his Episcopis dignetur qui in finitima & propinqua provincia sunt, ut ipsi diligenter omnino requirant, & juxta fidem veritatis definiant. Quod si is qui rogat causam suam iterum audiri, deprecatione sua moverit Episcopum Romanum ut è latere suo Presbyterum mittat, erit in potestate Episcopi quid velit & æstimet. Et si decreverit mittendos esse qui presentes cum Episcopis iudicent, habentes ejus auctoritatem à quo destinati sunt, erit in suo arbitrio. Si verò crediderit Episcopos sufficere ut negotio terminum imponant, faciet quod sapientissimo consilio iudicaverit.*

CAPVT IV.

Synopsis.

I. Inquiritur an canones Sardicenses recepti fuerint per universam Ecclesiam. Probabile non est tam bonos fuisse orientales ut solius Romani Pontificis auctoritatem sua superiore esse consisterent. Nam schisma adversus illum recenter fecerant.

II. Contendebant ea tempestate orientales, res in Oriente iudicatas non posse retractari in Occidente. Probat ex epistola Concilij Antiocheni ad Iulium. Neque contradicit absolute Iulius; sed factio Athanasij inhaeret. Au tamen nihil adversus statuta Nicæni Concilij tentari, si quæ synodus quæpiam statuit, in posteriore retractentur.

III. Recepti quidem Invidem Iulius Athanasium

Rt

& reliquos Episcopos in suam communionem. non tamen eis Ecclesias suas restituit, nisi per consequentiam. Sozomenus explicatus.

IV. Verba Iulij ac Sozomeni hæcenus malè intellecta fuerant, ideòque explicanda fuerunt accurati.

V. Orientales Sardica congregati secessionis suæ causas rejiciunt in occidentales: eo quod illi cognoscere vellent de causis orientalium. Probatur ex synodica eorum epistola.

VI. Occidentales aliter censebant quàm orientales. Iulius scripsit depositiones Episcoporum Ecclesiarum apostolicarum, ac præcipuè Alexandrina, fieri non posse in Oriente inconsulta sede Romana. Explicantur verba Iulij adversus detortas aliorum interpretationes.

VII. Magna erat per illas tempestates dignatio Ecclesiarum apostolicarum, ad quarum doctrinam hæreticos provocant antiqui patres. Unde fiebat ut Episcopis illarum Ecclesiarum incumberet necessitas arctissima communionis.

VIII. Sed præcipuè causas Episcoporum Alexandria ad sedem apostolicam ante omnia referendas esse, juxta consuetudinem, contendit Iulius: qui consuetudini tribuit exemplum semel usurpatum. Notatur Cardinalis Pervonius, & refutatur.

IX. Orientales iniquo animo ferunt Maximum Episcopum Constantinopolitanum, à secunda synodo dejectum, Romam esse profectum, ut illic causam suam refricari procuraret. Itaque soluta tunc est Ecclesiarum communio. Quæ res magnam sollicitudinem attulit occidentalibus. Quid h sibi arrogaverim in causa Maximi.

X. Si canones Sardicenses recepti tum fuissent, inventa erat occasio qua revocarentur in usum. Sed eorum ne verbum quidem in epistola occidentalium, qui nihil aliud contendunt quàm ut unà cum orientalibus cognoscere possint de causa Maximi.

XI. Referuntur verba epistola Concilij Italia ad Theodosium.

I. **E**XAMINANDUM deinceps nobis incumbit an canones Sardicenses recepti fuerint per universam Ecclesiam. In antecessum autem adnotandum est iniquum omnino visum esse orientalibus si occidentales Episcopi etiam in plenario Concilio tentarent retractare judicia in synodis orientalibus facta, quod eo pacto harum synodorum auctoritatem violari manifestum esset. Itaque vix credi potest eos ita comparatos fuisse ut solius Romani Pontificis auctoritatem sua superiore esse confiterentur, præsertim cum schisma recenter adversus illum fecissent, eumque ob hoc excommunicassent quod caput esset eorum qui leges ecclesiasticas pessumdederant: *Ut duces & principem malorum, qui primus januam communionis sceleratis atque damnatis aperuit, ceterisque adiutum fecit ad solvenda jura divina.*

II. Orientales enim, per illas tempestates, regulam hanc certam & indubitam ecclesiasticæ disciplinæ esse contendebant, res in Oriente judicatas retractari non posse in

Occidente, nec è contrâ. Ita namque affirmavit Concilium Antiochenum in epistola ad Iulium Papam: in qua Episcopi adferunt exemplum damnationis Pauli Samosatensis ab Episcopis orientalibus decretæ, quam Occidens recepit consensuque suo firmavit absque novo examine; sicut etiam Oriens recepit & approbatione sua confirmavit damnationem à synodo occidentali decretam adversus Novatum. At Iulius Papa respondens huic epistolæ Concilij Antiocheni, non contradicit absolute supremam esse Conciliorum orientalium auctoritatem; sed Athanasij tantum factò inhæret explicandòque judicio quod adversus eum latum fuerat in synodo Tyria. Ait enim illud esse irritum, quod adversus Athanasium Presbyterumque ejus Macarium testimonia absentibus illis recepta fuerint à iudicibus delegatis apertissimis Athanasij hostibus & ab eo ejuratis; ideòque judicium illud integrum non fuisse, sed tantum ex *monopis*, ex quo sequeretur illud executioni non esse mandandum. Cùm itaque Athanasium in suam communionem susceperit, nihil se canonibus adversum egisse; quoniam sententia excommunicationis nulla erat. Quibus addidit momenta ex visceribus causæ peccata, falsitatem nimirum accusationis probatam auctoritate actorum, quam plures Orientis Episcopos à communionem sua non abstinuisse Athanasium, tamen damnationis sententia in eum lata fuisset; tum nolle Episcopos orientales in unum convenire, quamvis per Legatos consensissent ut Papa Iulius universos Episcopos Romam evocaret pro discutienda causa Athanasij. Ait postremo, nihil adversus statuta Nicæni Concilij tentari, si quæ synodus quæpiam statuit, in posteriore retractentur. Alludit autem ad synodum Alexandrinam, cui centum Episcopi interfuerant, in qua damnatus fuit Arrius, cujus causa de integro discussa est in Concilio Nicæno.

III. Sed adnotandum est non dicere Iulium redditas à se fuisse Ecclesias Athanasio & reliquis Episcopis. Nam ea erat questio principalis; quæ reservata erat cognitioni synodi quam Iulius convocaverat rogantibus orientalium Legatis; tamen negarunt deinde orientales id se Legatis suis dedisse in mandatis. Sanè iidem orientales in sua epistola synodica sub nomine Concilij Sardicensis edita illud tantum conqueperunt, receptos à Iulio in communionem Athanasium & reliquos Episcopos damnatos: *Ad Iulium Romam perrexit, sed & ad Italia quosdam ipsius partis Episcopos, quos seducens per epistolarum falsitatem, ab eisdem perficit in*

Vide lib. 1. c. 4.
& 1.

Epistola Nicæni
Concilij ad Iulium
Papam.

Scorum. 17. 3. c. 7.
An. 410. 2. 1. 7. 2.
Epist. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
ad. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7.
quidam.

communione receptus est. Quare cum legis apud Sozomenum, Iulium recepisse in suam communionem Athanasium, ac reliquos Episcopos, & unicuique eorum Ecclesiam suam reddidisse, ob curam videlicet universalis Ecclesie quæ ei incumbit propter dignitatem sedis suæ, existimare debes restitutionem illam Ecclesiarum non fuisse factam directè, sed per consequentiam, eò quòd Episcopi illi à Iulio in communionem recepti fuerint velut Episcopi hujus & hujus sedis. *Hominemque non condemnaremus, sed recipere, eumque pro Episcopo, quemadmodum est, haberemus,* inquit Iulius in epistola ad orientales apud Athanasium.

IV. Necessariam esse arbitratus sum discussionem præcipuorum capitum hujus epistolæ, quòd ea, æquè ac verba Sozomeni, perperam hæcenus accepta sint ab iis qui ea laudavere. Contendunt quippe factum Iulij, quod nihil aliud est quàm velut quoddam obsequij genus ad retinendam communionem, à suprema ejus jurisdictione profectum esse, atque illum ea auctoritate cassasse judicia Conciliorum orientalium.

V. Orientales Sardica congregati pertinaciter adherent sententiæ Concilij Antiocheni; causasque secessionis suæ rejiciunt in occidentales, qui adversus veterem Ecclesie consuetudinem cognoscere vellent de causis orientalium. Sic enim aiunt in epistola sua synodica, quæ habetur in Fragmentis Hilarij: *Hanc novitatem moliebantur inducere quam horret vetus consuetudo Ecclesie, ut in Concilio orientales Episcopi quod fortè statuisset, ab Episcopis occidentalibus refricaretur, similiter quidquid occidentalium parium Episcopi, ab orientalibus solveretur. Verum omnium Conciliorum jussu legitimeque actorum decreta firmamenta majorum nostrorum gesta consignant. Nam in urbe Roma sub Novato & Sabellio & Valentino hæreticis factum Concilium, ab orientalibus confirmatum est; & iterum in Oriente sub Paulo Samosateno quod statutum est, ab omnibus est signatum.*

Sed quamvis fuerit orientalium mens manifestè docet epistola Imperatoris Constantij data ad Concilium Ariminense, quod constabat ex Episcopis Occidentis. *Non enim, inquit, de orientalibus Episcopis in Concilio vestro patitur ratio aliquid definiri. Proinde super his tantum quæ ad vos pertinere cognoscit gravitas vestra tractare debetis.* Infra: *Quæ cum ita sint, adversus orientales nihil statuere vos oportet; aut si aliquid volueritis contra eorundem prædictis absentibus definire, id quod fuerit insurpatum, irritò evanesceat effectu. Non enim illa vires habere poterit definitio cui nostra statuta restantur jam nunc robur & copiam denegari.*

Tom. II.

VI. Negari certè non potest quin aliter ea tempestate visum sit occidentalibus. Verùm longè aberant ab opinione eorum quæ nostra ætate tractarunt de controversiis fidei, qui pronuntiant appellationes Episcoporum orientalium judicandas esse apud urbem Romanam à Summo Pontifice. Nituntur illi, ut ipsi existimant, præjudicio epistolæ Iulij Papæ, quæ extat apud Athanasium, cujus sensum detorquent ad mentem suam, cum tamen ex ea constet jura sedis apostolicæ temperamento quodam prudenter adhibito per eas tempestates explicari solita. Nihil enim aliud ab orientalibus exigebant Iulius & Romana synodus quàm ut causæ Ecclesiarum apostolicarum, in primis verò Alexandrinæ, quoties de depositione Episcoporum earum sedium ageretur, cum Papa & synodo Romana communicarentur antequam synodi orientales cognitionem de iis instituerent, ut communi consensu componi possent magnæ Ecclesie. Quòd si post judicium orientalium querela manifestæ oppressionis deferretur ad synodum occidentalem, tum retractandum esse negotium in Concilio occidentalium & orientalium. Vnde constat in ea epistola non agi de appellatione, sed de prima tantum causæ cognitione, aut revisione, neque excitatam controversiam de omnibus Episcopis, sed de iis tantum qui apostolicis Ecclesiis præsiderent, in primis aurem de Alexandrino, ac tamen judicium reddi non debere à solo Episcopo Romano cum Episcopis occidentalibus, sed ab Episcopis Occidentis & Orientis in unam sententiam conspirantibus. Ista enim colliguntur ex epistola Iulij, qua orientales objurgat in causa Athanasij Episcopi Alexandrini & Marcelli Ancyranj, quos Orientis Concilio damnaverant inconsulto Episcopo Romano. *Oportuit, inquit, scribere omnibus nobis, ut ita ab omnibus quod justum esset decernere tur. Episcopi enim erant, & non vulgares Ecclesie, qui ista patiebantur, sed quas ipsi Apostoli suorum opera ad fidem instruxerant. Cur igitur, & in primis de Alexandrina civitate, nihil nobis scribere voluistis? An ignari estis hanc consuetudinem esse ut primum nobis scribatur, ut postea quòd justum est definiri possit. Quapropter si isthic hujusmodi suspicio in Episcopum concepta fuerat, id hæc ad nostram Ecclesiam referri oportuit.*

Baronius, Bellarminus, & Præmoximus in variis capitulis bar. Replique.

Vide Adde. ad cap. 11. lib. 5.

VII. Magna erat per illas tempestates dignatio Ecclesiarum apostolicarum, id est, earum Ecclesiarum quas Apostoli fundaverant, Alexandrinæ nimirum, Antiochenæ, Ephesinæ, Ancyranæ, quæ metropolis erat Galatiæ, Corinthiensis in Achæia,

Rr ij

Theſſalonicenſis in Macedonia, in primis verò Romanæ, quam principes Apoſtolorum ſanguine ſuo conſecraverant. Hinc factum ut quoties Irenæus, Tertullianus, Optatus, & Auguſtinus novitatem obſciunt hæreticis, adducant diſcrimen quod intercedit inter novam eorum doctrinam & traditionem Eccleſiarum apoſtolicarum, præcipuè autem Romanæ; ac præterea adverſus hæreticos adferunt ſucceſſionem perſonarum & doctrinæ illarum Eccleſiarum. Vnde fiebat ut Episcopis illis incumberet neceſſitas arctiſſimæ communionis, ſcriptis videlicet ultrò citròque communicatoriis epiſtolis pro conſervatione fidei.

Athan. de ſentent.
Dionysij.

VIII. Quamobrem cum ageretur de cauſa Athanaſij Episcopi Alexandrini & Marcelli Ancyrani in Galatia, quorum Eccleſiæ erant apoſtolicæ, æquum prorsus videbatur ut accuſatio adverſus eos inſtituta judicaretur ab Episcopis Occidentis & Orientis. Sed in primis cauſam Athanaſij urget Iulius; adfertque conſuetudinem jam introductam, à Dionysio nimirum Episcopo Alexandrino: quem cum Clerici ejus hæreticum eſſe ſuſpicarentur, & ob id querelam adverſus eum detuliſſent ad apoſtolicam ſedem, ipſe accuſationem hanc purgavit ſcripta ad Summum Pontificem epiſtola. Vnde concludit Iulius monendum ſe fuiſſe ſi quid ſuſpicionis exortum eſſet Alexandriae adverſus Athanaſium. Huc enim tendit oratio Iulij; jus verò ſuum acceſſit à facto Dionysij. Ceterum cauſam judicari debere ſcribit ab omnibus, *ὅτι πάντων*, non autem à ſe ſolo. Quare merito reprehendendus eſt illuſtriſſimus Cardinalis Perrenius, qui verum Iulij Papæ ſenſum diſſimulat in ſua Replica; locum verò hunc mutilat, omittens de induſtria quicquid ſequitur poſt illa verba, *Episcopi enim erant*, quòd ſequentia parum conducerent ad extollendam Summi Pontificis auctoritatem. Tum, prætextu verſionis obſcuræ, ex Græco textu in primis conatur elicere ſenſum prorsus contrarium deſtinatis Iulij. His enim ſignificari ait nihil in cauſa Athanaſij deſiniri poſſe quin priùs deſinitum fuerit ab Eccleſiæ Romana. Hæc ſunt verba Græca: *ἡ ἀγνοῦντι ὅτι τὸ τοῦ Ἰουλιῦ, ὡς πρότερον γέγραπται, ἡμῶν, ἔστιν ἐν ἑνὶ ὁμοῦ τῶν διγῶν; An ignari eſtis*, inquit Iulius, *hanc conſuetudinem eſſe ut primum nobis ſcribatur, ut hinc quod juſtum eſt deſiniri poſſit?* Attamen certum eſt nihil aliud ex his verbis elici poſſe quàm eam eſſe Eccleſiæ Alexandrinæ conſuetudinem, ut primum ad Summum Pontificem ſcribatur, ut *dein, ἐπειτα*, decerni poſſit quod æquum videbitur, id eſt, communi omnium ſuffragio, ut an-

Ap. Athanaſ.
Ep. 1.

Vide ſuprà lib. 1.
cap. 12. §. 1. 2.

tea dixerat. Ceterum heic obſervandum eſt, ſatis audaciter Iulium tribuere conſuetudini exemplum ſemel uſurpatum.

IX. Si quis verò in dubium revocare velit interpretationem epiſtolæ Iulij à me propoſitam, quoad jus quod ſibi vendicabant occidentales, is, mea ſententia, cedere ſaltem debet auctoritati Concilij Italici, cui interfuit ſanctus Ambroſius Mediolanenſis Episcopus. Scribunt hujus Concilij patres in ſynodica ad Imperatorem Theodoſium epiſtola, Maximum, qui Conſtantinopoleos Episcopus fuerat ordinatus, cum in ſynodo Conſtantinopolitana, quæ eſt ſecunda univerſalis, depoſitus fuiſſet, captata occasione Concilij generalis quod Imperatores Romam convocaverant, ad apoſtolicam ſedem acceſſiſſe, ibique expoſtulante de ſua depoſitione ac de Neſtarij ordinatione in locum ſuum. attamen occidentales, tametiſi Maximum in ſuam communionem recepſiſſent, nihil quoad epiſcopatum decernere voluiſſe abſentibus Episcopis orientalibus, qui Conſtantinopoli ſubſtiterant pro celebranda ſynodo. *Nos igitur in ſynodo ea, inquit, que totius orbis Episcopis videbatur eſſe præſcripta nihil temerè ſtatuum eſſe cenſimus.* angſe nihilominus, quòd ex ea cauſa interrupta eſſet Eccleſiarum communio. Orientales enim, cum intellexiſſent Maximum Romam eſſe profectum, ut illic cauſam ſuam refricari procuraret in ſynodo ad quam univerſi orbis Episcopi invitati erant, nolle ad eam accedere. Tum adferunt vetuſtam conſuetudinem, uſurpatam ab Athanaſio, Petro Alexandrino, & à perliſque orientalium Episcopis, qui judicium expecterant, non ſolum Eccleſiæ Romanæ, ſed etiam Italiæ & totius Occidentis. Vnde concludunt, orientales, cum Maximus ad Episcopos Occidentis acceſſerit, præſtolari debuiſſe eorum ſententiam in cauſa ejuſdem Maximi. Ne quis verò exiſtmet eos ſolos velle negotium iſtud terminare, declarant ſe nihil aliud cupere niſi ut hæc cauſa in Concilio judicetur ab Episcopis occidentalibus & orientalibus; *ut ubi una communio eſt, commune judicium ſit.*

X. Quòd ſi tum temporis auctoritas Concilij Sardiceniſis valuiſſet, occaſio videlicet opportuniſſima reperta erat qua revocaretur in uſum. Nullam autem ejus mentionem faciunt Episcopi occidentales; nihilque aliud contendunt quàm ut una cum orientalibus cognoscere poſſint de cauſa depoſitionis Episcopi Conſtantinopolitani. Eam ob cauſam Theodoſium orant ut Concilium univerſale apud urbem Romam celebrari jubeat, eamque ſibi videri unicam

rationem revocandæ communionis inter occidentales & orientales. Attamen occidentalibus satisfactum est epistola synodica orientalium, quam ex Concilio Constantinopolitano scripserunt ad Damasum & ad synodum Romanam; qua Italos orant, non ut confirment ea quæ in hac synodo Constantinopolitana acta erant, sed ut caritate spiritali ipsis gratulentur propter ordinationes Ecclesiarum Constantinopolitanæ, Antiochenæ, & Hierosolymitanæ, quibus præfæcti fuerant Nectarius, Flavianus, & Cyrillus.

XI. Nunc referenda sunt verba epistolæ Concilij Italiæ ad Theodosium, quæ edita est à clarissimo viro Iacobo Sirmondo in Appendice Codicis Theodosiani. Nam cum cognovissent ad hoc partium venisse Maximum, inquit Itali, ut causam in synodo ageret suam, quod, etiamsi inditum Concilium non fuisset, jure & more majorum, sicut & sanctæ memoriæ Athanasius & dudum Petrus Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopi, & orientalium plerique fecerunt, ut ad Ecclesiæ Romanæ, Italiæ, & totius Occidentis confugisse judicium viderentur, cum eum, sicut diximus, experiri velle adversum eos qui episcopatum ejus abnuerant comperissent, præstolari utique etiam nostram super ea sententiam debuerunt. Non prerogativam vindicamus examinis; sed consortium tamen debuit esse communis arbitrij. Infrà: Nec quedam nos angit de domestico studio & ambitione contentio; sed communio soluta & dissociata perturbat. Nec videmus eam posse aliter convenire nisi aut is reddatur Constantinopoli qui prior est ordinatus, aut certe super duorum ordinatione sit in urbe Roma nostrum orientaliūque judicium. Neque enim indignum videtur, Auguste, ut Romanæ Ecclesiæ antistitis fuitimorūque & Italicorum Episcoporum debeant subire tractatum, qui unius Aholij Episcopi ita expectandum esse putaverunt judicium ut de occidentalibus partibus Constantinopolim evocandum putarent. Si quid uni huic reservatum est, quanto magis pluribus reservandum est. Nos autem à beatissimo fratre tue pietatis admoniti ut tue clementiæ scriberemus imperio, postulamus ut ubi una communio est, commune velit esse judicium concordantiūque consensum.

CAPVT V.

Synopsis.

I. Orientales Episcopi nihil occidentalibus licere contendebant circa administrationem & gubernationem Ecclesiarum orientalium. quod canone scripto firmatum in secunda synodo. Hujus autem institutionis ratio ea esse debuit, quod supremam esse contendere

Conciliorum orientalium auctoritatem.

II. Prudenter se gerunt pares Concilij Constantinopolitani. Iura provinciarum & privilegia illustrissimarum Ecclesiarum conservant. Iudicia porro de disciplina fieri jubent suprema auctoritate synodorum uniuscujusque Dioceses. Enumerantur varia Dioceses utriusque Imperij.

III. Prima criminum Episcoporum cognitio pertinet ad synodum provinciarum; secunda vero, ad Diocesanam. Exarchi convocant synodos Diocesanas absque permisso Principum.

IV. Ecclesia hoc pacto liberata est à necessitate postulandorum ab Imperatore Conciliorum. Synodi itaque Diocesane, quæ antea extraordinariæ erant, & indigebant rescripto Principis, versæ sunt in synodos ordinarias. Hujus institutionis, quæ nova erat, confirmationem ab Imperatore Theodosio petiit secunda synodus.

V. Excipi potest canonem Constantinopolitanum non constituisse discretè duos gradus jurisdictionis in accusationibus Episcoporum. Solutur hæc obiectio, explicato canone.

VI. Ab una synodo Diocesana ad aliam provocare non licebat.

VII. Nihil tamen derogatum est juribus Imperatorum, qui, etiam post hunc canonem editum, Concilia ex diversis Diocesibus congregarunt ad judicandas Episcoporum causas. At Theodosius Imperator confirmare noluit institutionem synodi Constantinopolitanæ, quæ supremam potestatem in judicio de disciplina ferendis tribuebat synodis uniuscujusque Dioceses.

VIII. Suprema synodorum uniuscujusque Dioceses auctoritas colligitur etiam ex epistola Cyrilli Alexandrini ad Dominum Antiochenum.

IX. Concilium Chalcedonense novam in Oriente distinctionem introduxit. Iubet enim ut prima de crimine Episcopi cognitio instituat in synodo provinciali; Metropolitanis vero, apud Exarchum Dioceses, aut thronum Constantinopolitanum. De dignitate sedis Constantinopolitanæ, quæ valde amplificata est in hac synodo. Græca collectio non complectebatur canones Sardicenses, neque etiam Africanos.

X. Distinctionem à Concilio Chalcedonensi introductam amplexus est Iustinianus. Eo vero jure Græci semper usi sunt.

XI. Ex his quæ dicta sunt constat canones Sardicenses nondum receptos fuisse in Oriente. Eos tandem synodus Trullana recepit, sed cum modificatione quadam: tum ut ostenderet auctoritatem quæ Summo Pontifici tributa erat in his canonibus, à Concilio Sardicensi profectam, non autem à Nicæno; tum etiam ut ostenderet eam restringi ad solum Occidentem.

XII. Eam tamen in universum orbem extendi debere contendebant Summi Pontifices.

I. HACTENUS manifestè probavimus in ea sententia fuisse occidentales Episcopos ut existimarent communibus Orientis & Occidentis suffragiis definiendas esse querelas ab Episcopis illustrissimarum Orientis Ecclesiarum delatas in Occidentem. At isti semper obstinatis animis contenderunt nihil occidentalibus Episcopis permittendum esse circa administrationem & gubernationem Ecclesiarum orientalium. Quæ auctoritas ut valentior

Rr iij

vile suprà lib. 5. cap. 21. §. 9.

vile suprà lib. 5. cap. 21. §. 4.